

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

MUDr. Jindřich ŠOURKŮ, *Trvalé jáhenství jako paradigma církevní služby*, Praha 2006. 51 s.

1. Hledisko formální

Práce vcelku splnila formální požadavky stanovené na KTF UK (*Pokyny pro zpracování závěrečné (bakalářské, magisterské) práce*, 6. 3. 2006). Odchyluje se od nich způsobem, jímž student cituje použitou literaturu, jeho způsob je však přijatelný. Bohužel není v celé práci jednotný – rozdíl (užití čárek a teček, kapitálek a velkých písmen) je jak v jednotlivých poznámkách tak i mezi poznámkami a závěrečnou bibliografií. Tam, kde student cituje ze sborníku, neuvádí v závěrečné bibliografii autory jednotlivých kapitol, nýbrž pouze název celého sborníku. Bibliografie neuvádí některé texty citované v poznámkách (např. *Slovník křesťanské kultury*: s. 7 pozn. 9; *Obřady uvedení do křesťanského života*: s. 44 pozn. 84). V některých případech neobsahuje všechny údaje, což budí pochybnost o tom, zda student s těmito prameny skutečně pracoval nebo zda je snad necituje pouze zprostředkovaně (např. u některých dokumentů magisteria a u dokumentu Mezinárodní teologické komise – ten je snad citován dle MEZINÁRODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISE, „Jáhenství – vývoj a perspektiva, 30. září 2002 (Vybrané kapitoly z dokumentu)“, in *Teologické studie* 1 (2006) 73-94). Použitá literatura pomějí některé důležitější česky dostupné studie k užším i širším souvislostem tématu: Walter KASPER, „Stálý jáhen v eklesiologickém pohledu vzhledem k současným výzvám v církvi a společnosti“, in *Getsemany* 12 (1998) 256–260, 1 (1999) 8–16 resp. TÝŽ, „Trvalý diakonát: k současným výzvám v církvi a společnosti“, in *Teologické texty* 5 (2004) 205–207; Alois KŘIŠŤAN – Michal OPATRŇY, „Jáhni v Čechách a na Moravě“, in *Studia theologica* 12 (2003) 41–52; Michal OPATRŇY, „Otázka identity jáhenské služby: problematika implicitního hodnocení základních textů o jáhenství“, in *Teologické studie* 2 (2004) 37–44; Vít GILÍK, „Stálý diakonát ve starověku“, in *Občasník trvalých jáhnů* (Arcibiskupství olomoucké) 17 (2001) 1–11; Miroslav ZEDNÍČEK, „Jáhenny v církvi“, in *Salve* 1 (2005) 109–112. Nebyly použity ani starší studentské práce k tématu uložené v CKK KTF UK. Lepší využití elektronických katalogů teologických knihoven by mohlo být pro pisatele inspirativní. Zcela je pomínuta hojná literatura zahraniční resp. cizojazyčná. Heuristika je tak ke škodě obsahu velmi výrazně omezená. Biblické texty student cituje z tzv. Bognerova liturgického překladu, zkratky pro označení jednotlivých knih Písma přebírá také odtud, s výjimkou s. 3 a 6, kde se objevují zkratky ČEP. Grafické rozčlenění nadpisů je přehledné. Obsah je překvapivě psán jiným formátem písma než zbytek textu. Příjemně překvapuje poměrně dobrá stylistická, gramatická (pozor zejm. na čárky!) a ediční úroveň textu.

2. Hledisko obsahové

Student rozčlenil svou práci do tří základních oddílů: Dějiny jáhenské služby, Teologie služby, Spiritualita trvalého jáhenství a církevní praxe. Předchází úvod, následuje závěr, seznam zkratek a bibliografie. Schéma je vzhledem k danému tématu přiléhavé. – Kladně je třeba hodnotit neobvykle jasně formulovaný cíl celé práce (s. 4). – Kapitulu Dějiny jáhenské služby student opřel především o příspěvky ve sborníku Jan HOJDA (ed.), *O služebném kněžství*, Svitavy 2006, takže je vlastně kompilací těchto pramenů, což je vzhledem k povaze práce hodno výtky jen potud, že je taková referenční báze velmi omezená. V závěru této kapitoly student hodnotí současné vnímání jáhenství v životě církve a prezentuje svůj výhled do budoucna, který je v následujících kapitolách a v závěru několikrát opakován (místy takřka doslova) a teologicky rozveden. – Zpracování druhé, klíčové kapitoly je solidní. Nutno

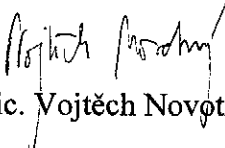
podotknout, že student průběžně upozorňuje na různá terminologická nebezpečí (např. u slov „autorita“ a „hierarchie“) a snaží se navrhnout jiná řešení (např. zdůrazněním slova „služba“, „služebnost“), přičemž se ovšem sám nevyvaruje nejasností (hovoří o službě biskupa, kněze, jáhna a všech věřících, ale současně zavádí distinkci jáhna participujícího na biskupské službě a presbytera participujícího na biskupově kněžství; srov. také distinkci působení in persona Christi Capitis a in persona Christi Servi). Ukazuje se tak, že lidské slovo není nikdy jen nositelem objektivního a univocitního významu, ale vždy musí být chápáno v celkovém kontextu diskursu, který ukazuje, jak je užito, a že velmi záleží na tom, aby byly pojmy náležitě objasněny. Proto by si bylo přát, aby student název kapitoly upřesnil, neboť souslovím teologie služby míní vlastně službu biskupa, kněze a jáhna. – Třetí kapitola se jeví jako nejméně promyšlená a zasloužila by si další rozvedení. Prakticky opomenuta zůstává otázka celibátu a manželství jáhna, způsobu prožívání těchto skutečností a jejich recepce církevním společenstvím. Student stanoví spojitost mezi jáhenstvím a lektorátem, „neboť jde o hlásání Božího slova“, a mezi presbyterátem a akolytátem, „neboť jde o služebníka eucharistie“ (s. 40–41). Je však otázka, zda je taková spojitost v souladu s archetypickou situací Sk 6, 5–6, kdy byl sbor Sedmi ustaven výslovně proto, aby se věnoval službě „při stole“ (diakonii lásky), zatímco apoštolové by se – zbaveni takto přenesením části svých povinností na jiné – věnovali modlitbě a službě slova: identita Sedmi zde spočívá v neliturgickém působení ve prospěch obce věřících.

3. Celkové hodnocení

Student zvolil zajímavé téma, s nímž se potýkal s inteligencí a vcelku dovedně. Projevil odvahu k samostatnému úsudku. Jeho práce je nicméně poznamenána metodickou neobratností a v závěrečné kapitole celkovou nepropracovaností. Výše nastíněná otázka mne vede k tomu, abych studenta požádal, aby ve své obhajobě doplnil svou práci o podněty, které plynou z encykliky Benedikta XVI. *Deus caritas est* (zejm. čl. 21–25), již se nezabýval.

Vzhledem k uvedenému a k celkové povaze práce navrhuji hodnocení známkou valde bene.

V Praze dne 18. X. 06

PhLic. Vojtěch Novotný, Th.D.